

Sygn. akt IV CSK 625/18

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa J.C.
przeciwko P.P. i W.J.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 lipca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 7 lutego 2018 r., sygn. akt V AGa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanych kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego .**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 lutego 2018 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację powoda J.C. od wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 25 maja 2016r. oddalającego jego powództwo skierowane przeciwko P.P. i W.J. o zapłatę kwoty 1.087.810 zł wraz z ustawowymi odsetkami.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powoda. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne koncentrujące się wokół znaczenia faktur korygujących *in minus* oraz ich roli w stosunkach gospodarczych pomiędzy kontrahentami, wskazując, że istotna jest odpowiedź na pytanie: „czy faktury korygujące *in minus* wcześniejsze faktury sprzedażowe, wystawione przez sprzedawcę i podpisane przez kupującego, zawierające w swojej treści zobowiązanie sprzedawcy do zwrotu ceny i poświadczającego zwrot towaru, które nadto zostały wprowadzone do obrotu poprzez uzyskanie zwrotu podatku VAT stanowią uznanie roszczenia i pokwitowanie odbioru świadczenia, kształtujące rozkład ciężaru dowodu w procesie cywilnym?”.

W ocenie skarżącego skarga jest również oczywiście uzasadniona z uwagi na nie zawarcie w motywach rozstrzygnięcia jego podstawy prawnej i stabilnych ustaleń faktycznych, niedostateczne odniesienie się do zarzutów apelacji i oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, błędną wykładnię oświadczeń woli stron zawartych w fakturach korygujących i ich zachowań po rozwiązaniu umowy oraz błędne przyjęcie, że pozwani wykazali, iż treść faktur nie odpowiada treści zawartej przez strony ustnej umowy rozwiązującej uprzednio zawarte umowy sprzedaży. Zdaniem skarżącego uchybienia te powodują, że wyrok Sądu drugiej instancji jest niezrozumiały w stopniu uniemożliwiającym odkodowanie toku rozumowania tego Sądu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwani wnieśli o jej odrzucenie lub odmowę przyjęcia do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, nie publ.).

Zagadnienie prawne sformułowane przez skarżącego nie spełnia wyżej sprecyzowanych w judykaturze Sądu Najwyższego wymagań. Przede wszystkim nie ma charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz jest osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i jest pytaniem w tej właśnie

sprawie, sprowadzającym się do oceny znaczenia dowodowego faktur korygujących wystawionych przez pozwanych.

Ponadto znaczenie faktur (faktur korygujących) w postępowaniu dowodowym i zrekonstruowaniu rzeczywistej woli stron określonego stosunku prawnego, było wielokrotnie wyjaśniane w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Ugruntowany jest pogląd, że faktura jest dokumentem o charakterze techniczno - rozliczeniowym, pełniącym rolę jedynie dokumentu prywatnego (art. 245 k.p.c.), który może zawierać oświadczenie woli strony, która ją wystawiła (np. wezwanie do zapłaty, uznanie niewłaściwe długu, pokwitowanie itp.), a zatem ma istotne znaczenie dla wykładni oświadczeń woli stron. Faktura jest zatem powszechnie uznawana za jeden z dowodów, w oparciu o który sąd może samodzielnie lub z uwzględnieniem innych dowodów ustalić treść stosunku prawnego łączącego strony. Do tego rodzaju dokumentu mimo obowiązku odzwierciedlania w fakturze rzeczywistych zdarzeń gospodarczych z perspektywy prawa podatkowego nie ma zastosowania domniemanie zgodności z prawdą danych w nim zawartych. Nie sposób zatem - w świetle art. 245 k.p.c. uznać, aby faktura VAT miała inną moc dowodową, niż inne dokumenty prywatne, a przepisy prawa podatkowego w żaden sposób nie zmieniają tego co wynika z art. 245 k.p.c. Rolą zaś sądu przeprowadzającego postępowanie dowodowe jest określenie, z uwzględnieniem całokształtu materiału dowodowego, w jakim stopniu faktury (korygujące) odzwierciedlają rzeczywistą wolę stron (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1992 r., III CZP 56/92, OSNC 1992, nr 12, poz.219 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2017 r., IV CSK 475/16, nie publ., z dnia 26 marca 2015 roku, V CSK 312/14, nie publ., z dnia 7 listopada 2007 r., II CNP 129/07, nie publ., z dnia 18 marca 2004 roku, III CK 411/02, nie publ., z dnia 23 października 2001r., I CKN 323/99, OSNC 2002, nr 7-8, poz. 94, z dnia 14 stycznia 1987 roku, IV CR 461/86, nie publ., a także wyrok NSA z dnia 12 maja 2010 r., I FSK 1290/09, nie publ.). Nie zachodzi zatem potrzeba ponownej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym zakresie.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące

i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym - a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, nie publ. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ.).

Skarżący odniósł tę przyczynę kasacyjną do zarzutów naruszenia prawa materialnego i procesowego ujętych w ramach podstaw skargi kasacyjnej, ale w przedstawionym uzasadnieniu wniosku brak jest takich argumentów, które wskazywałyby na rażące naruszenie prawa w ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanie faktycznym. Argumentacja zawarta w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ogranicza się do ogólnego przytoczenia zastrzeżeń pod adresem zaskarżonego orzeczenia - i nie wskazuje, w czym miałyby wyrażać się ich kwalifikowany charakter. Wszystkie kwestie, na których skarżący opiera twierdzenie o oczywistej zasadności skargi, były przedmiotem ustaleń i rozważań Sądu drugiej instancji. Nie można stwierdzić, by sformułowane przez ten Sąd wnioski były w oczywisty sposób nieprawidłowe, zgodnie z opisanym wyżej rozumieniem przesłanki oczywistej zasadności skargi. Lektura motywów zaskarżonego rozstrzygnięcia nie potwierdza tezy o rażącej wadliwości jego konstrukcji z perspektywy regulacji art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Ponadto skarżący opiera stanowisko o oczywistej zasadności skargi przede wszystkim na błędnej ocenie dowodu w postaci faktur korygujących i w tym kontekście błędnym zastosowaniu prawa materialnego, czyli kwestiach usuwających się spod kontroli sądu kasacyjnego (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Niezależnie od powyższego zarzuty, z którymi wiąże oczywistą zasadność skargi, czyni jednocześnie przedmiotem zagadnień prawnych (znaczenie faktur korygujących). Tymczasem, nie jest możliwe jednoczesne wykazywanie, że w sprawie istnieje zagadnienie prawne dotyczące wykładni określonych przepisów prawa i że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i w związku

z tym, ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi istotne zagadnienie prawne, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, nie publ. i z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, nie publ.).

W konsekwencji analiza wniosku, na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi do oceny, że stanowi ono konsekwencję jaskrawych błędów w podejmowanych działaniach procesowych czy wykładni prawa.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98§3, art. 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018, poz. 265).